

Oslo, 9.3.2022

Referat fra møte i Rådet 9. mars 2022 (2022/2)

Sted: Møterom Arbeid, SSB og mulighet til å være med ved MS Teams
Møtetid: Onsdag 9. mars 2022 kl. 12.00 – 15.00

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Marta Ebbing
Jørgen Elmeskov
Grete Brochmann
Astrid Undheim
Helge Veum (deler av møtet)
Forfall: Claire Armstrong

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Richard Ragnarsøn, internasjonalt sekretariat
Marit Hoel, referent (fagsiden)
Wenche L D Friestad, referent

Øvrige deltakere:

Heidi R. Jakobsen (sak 2022/2/ og 2022/2/4)
Camilla Rake (sak 2022/2/2)
Stine Lotte Lund (sak 2022/2/4)
Xeni Dimakos og Coen Hendriks (sak 2022/2/6)

Saker

Til vurdering:

Sak 2022/2/1	Godkjenning av innkalling
Sak 2022/2/2	SSBs årsrapport
Sak 2022/2/3	Rådets årsrapport
Sak 2022/2/4	Gjennomgang av ressursituasjonen i SSB
Sak 2022/2/5	Statistikkprogram for neste periode
Sak 2022/2/6	Årlig rapportering om kvalitet – innledende diskusjoner

Til orientering:

Ingen saker

Aktuelle saker – Orientering fra administrerende direktør:

- Tilbakevending til kontoret etter korona
- Internasjonale saker:
 - DGINS og ESSC
 - UNSC
 - Støttebrev til Ukrainas statistikkontor

Eventuelt

Rådets behandling

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2022/2/1 **Godkjenning av innkalling**
Dokument *Innkalling_møte i Rådet_09-03-2022*

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med saksliste. Sakslisten ble godkjent.

Saker til vurdering:

Sak 2022/2/2 **SSBs årsrapport**
Dokument *Sak2022-2-2_Notat_SSBs Årsrapport 2021*
Dokument *Sak2022-2-2_Vedlegg_Årsrapport 2021_utkast til Rådet*

SSB skal oversende årsrapporten for 2021 til Finansdepartementet innen 15. mars 2022. Rapporten skal utarbeides i henhold til krav i økonomireglementet i staten og tildelingsbrevet til SSB for 2021. Rapporten er offentlig.

Bjørnar Gundersen i avdeling for administrasjon innledet. Resultatindikatorene viser forbedring på de fleste områdene, herunder aktualitet, og det er god margin til resultatkravene fra Finansdepartementet. SSB har opprettholdt statistikkproduksjonen i pandemiens andre år, og på forsknings- og analyseområdet har det også vært høy aktivitet. Utviklingsarbeidet har i hovedsak gått som planlagt. Det fortsetter i 2022, og det vil fortsatt være behov for å effektivisere driften og kutte kostnader.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av utkast til SSBs årsrapport for 2021.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- Pandemien har medført større reduksjon i inntektene enn utgiftene. Det ble stilt spørsmål om den relativt betydelige overføringen av budsjettmidler fra 2021 til 2022 har sammenheng med uteblitte eller forsinkede utgifter på grunn av pandemien.
- Omtalen av produktivitet i kapittel 4 kan i større grad synliggjøre de konseptuelle utfordringene med produktivetsberegninger i en virksomhet som SSB. Flere parametre er vanskelige å observere, og en del aktiviteter, som for eksempel formidlingsarbeid og koordinering av offisiell statistikk, slår negativt ut i enkelte produktivetsmål.
- Årsrapporten kan gjerne si noe om tidshorisonten for utviklingsarbeidet med ny dataplattform og nye produksjonsløsninger. Når vil SSB hente ut gevinster, og hvor store er forventede gevinster?
- Det ble spurt om begrunnelsen for at restrisikoen på informasjonssikkerhetsområdet, etter kompensierende tiltak, vurderes som moderat til lav, siden trusselbildet og cyberrisikoen er så omfattende.
- Det kan skrives noe om synergier mellom forskning og statistikkproduksjonen i kapittel 3.
- Rapportens form er preget av at den primært er ment for Finansdepartementet, som kjenner bakgrunnen for mye av innholdet. For andre lesere kan årsrapporten gjerne gi mer forklarende informasjon på noen områder.

SSB forklarte at overføringen fra 2021 til 2022, som ligger opp mot grensa på fem prosent av budsjettet for driftspostene, kan forklares med blant annet mindre reisekostnader. Overføringen er godkjent av Finansdepartementet. SSB vil følge opp innspillet, som også kom fra peer reviewteamet, om å synliggjøre konkrete framdriftsplaner og gevinster selv om det er skrittvis og smidig utvikling. Risikovurderingen av informasjonssikkerheten ble gjort for en tid tilbake i 2021. SSB arbeider med informasjonssikkerhetstiltak fortløpende og samarbeider blant annet med Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Det gjøres en ny risiko- og sårbarhetsanalyse for den skybaserte dataplattformen. SSB vil forbedre teksten i årsrapporten.

Oppsummering: Rådet ga sin tilslutning til SSBs årsrapport for 2021, med enkelte ønsker om tilpasninger.

Sak 2022/2/3 **Rådets årsrapport**
Dokument *Sak 2022-2-3_Notat_Årsrapport 2021*

Rådet skal levere en årlig, offentlig rapport til Finansdepartementet. Den skal inneholde rådets vurderinger av SSBs virksomhet, herunder hvordan virksomheten løser sitt samfunnsoppdrag. Rapporten skal redegjøre for rådets anbefalinger og bakgrunnen for disse. Rapporten skal redegjøre for SSBs bruk av opplysningsplikt.

Rådet drøftet forslag til disposisjon og hovedbudskap på møtet 20. januar 2022. Utkast til årsrapport ble sendt ut for skriftlige kommentarer i februar. Marit Hoel ba om rådets vurdering av oppdatert forslag til rapport.

Rådet ga følgende innspill:

- Den samlede vurderingen i kapittel 5 flyttes opp til hovedbudskapet i kapittel 2.
- I omtalen av utviklingstrekk i kapittel 4.5 bør det stå noe om risikobildet, spesielt økt cyberrisiko.
- Omstillingen til ny dataplattform og ny teknologi innebærer et kompetanseløft og påvirker de ansatte. Det bør nevnes i hovedbudskapet.

Rådet drøftet hva som skal vektlegges på årsrapportmøtet med Finansdepartementet 4. april. Hele rådet vil delta, fysisk eller digitalt.

Oppsummering: Rådet godkjente årsrapporten for 2021, med enkelte mindre justeringer.

Sak 2022/2/4 **Gjennomgang av ressursituasjonen i SSB**
Dokument *Sak2022-2-4_Notat_Ressursituasjonen i SSB*
Dokument *Sak2022-2-4_Vedlegg_Presentasjon til rådet 090322 – Gjennomgang av ressursituasjonen v2*

Rådet ba på møtet 20. januar 2022 om en gjennomgang av ressursituasjonen i SSB over tid.

Bjørnar Gundersen orienterte om nøkkeltall for ressursutviklingen i SSB de siste årene. Hovedbildet er at den ordinære bevilgningen fra departementet gjennomgående har blitt redusert. Det er gitt engangsmidler for å støtte modernisering i enkelte år. SSB har høy andel faste kostnader. Antall årsverk har vært ganske stabilt siden 2015, etter en betydelig nedgang fra 2010. De siste årene har eksterne konsulenter gradvis blitt erstattet av egne ansatte. Registrering viser at 14 prosent av timeverkene brukes på utvikling, men dette gjelder kun rene utviklingsprosjekter. Det gjøres også annet utviklingsarbeid som inngår i løpende

oppgaver. Andelen eksternt finansierte oppdrag er høy og stabil. Flere krav og oppgaver begrenser SSBs handlingsrom og stiller større krav til omstilling.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av hvordan SSB kan innrette arbeidet med egen omstilling og omprioritering for å skape nødvendig handlingsrom framover.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- Det er viktig å ha et klart grunnlag for å vurdere budsjettsituasjonen framover og fremme eventuelle tilleggsforslag. Alle engangseffekter og brudd i tallseriene bør lukes ut og realverdier oppgis for å se ressursutviklingen tydelig. SSB bør synliggjøre allerede oppnådde gevinster, for eksempel reduksjonen i konsulentbruk, og hva det gir i kostnadsbesparelse og økt leveransekraft.
- Kostnadene knyttet til nye oppgaver bør tallfestes. Effektene av ytre utviklingstrekk som påvirker virksomheten bør isoleres. Mulighetene for innsparing på ulike områder bør også kvantifiseres. SSB bør vurdere bredden i sine oppgaver og om det er oppgaver som kan avvikles.

SSB svarte at ny dataplattform og skylagring vil gi gevinster over tid, jevnt fordelt over statistikkområdene.

Oppsummering: Presentasjonen viser at det vil være krevende for SSB å opprettholde driften, sikre utviklingsarbeidet og tilpasse seg endringer i eksterne forhold hvis budsjettet fortsetter å gå ned. Arbeidet med omstilling og effektivisering må fortsette.

Sak 2022/2/5

Dokument

Statistikkprogram for neste periode

Sak2022-2-5_Notat_Statistikkprogram fra 2024 – større utviklingsbehov

SSB skal levere forslag til neste statistikkprogram til Finansdepartementet innen 1. november 2022. SSB er også bedt om å foreslå lengde på neste programperiode. Det nye statistikkprogrammet skal gjelde fra 1. januar 2024.

Marit Hoel fra internasjonalt sekretariat orienterte om bakgrunnen. Selv om mye av innholdet i dagens program vil videreføres, består en viktig del av arbeidet med neste program i å vurdere behov for endringer og videre utvikling av offisiell statistikk. På noen områder vil det handle om utvikling av ny statistikk, ofte med nye datakilder, mens det i andre tilfeller kan dreie seg om å ta inn i programmet statistikk som allerede eksisterer hos myndigheter utenfor SSB. Arbeidet er i innspills- og kartleggingsfasen. SSB ønsker å drøfte mulige utviklingstemaer med rådet på et tidlig stadium i prosessen.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av utviklingsbehov for offisiell statistikk fra 2024.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Brukerne har større forventninger til utviklingsperspektivet i det neste statistikkprogrammet enn i det første. Det må gjøres helhetlige og balanserte vurderinger, også med et "top-down" blikk. Det vil være nyttig å sammenlikne med offisiell statistikk i andre land som er langt framme. Det neste programmet kan komme til å omfatte nye produsenter av offisiell statistikk som må innføres på en god måte.
- Raske endringer i samfunnet har konsekvenser for brukernes statistikkbehov. SSB bør styrke beredskapen for dette og samarbeide med andre myndigheter.

- Finansieringen av offisiell statistikk er fragmentert. Det er viktig å sikre forutsigbar finansiering.

SSB ba rådet hjelpe til med å peke ut strukturelle utviklingstrekk som har betydning for statistikkprogrammet. SSB er i ferd med å kartlegge offisiell statistikk i en del andre land og følger opp EUs statistikkprogram, kommende internasjonale statistikkforpliktelser og andre temaer som diskuteres internasjonalt. Kartleggingen så langt viser at det er mye samsvar mellom offisiell statistikk i Norge og andre land. Noen områder hvor det er avvik, er omtalt som utviklingstemaer i gjeldende statistikkprogram. SSB ser løpende etter muligheter for å tilpasse statistikkproduksjonen til endrede brukerbehov. Det er utstrakt samarbeid med mange andre myndigheter, og dette må utvikles videre.

Oppsummering: Rådet ønsket å bli involvert videre i prosessen med å utarbeide forslag til nasjonalt statistikkprogram fra 2024.

Sak 2022/2/6

Dokument

Årlig rapportering om kvalitet – innledende diskusjoner

Sak2022-2-6_Notat_Hovedfunn fra kvalitetsevalueringen

SSB la fram hovedfunn fra den første kvalitetsevalueringen som er gjennomført for alle produsentene av offisiell statistikk. Hovedinntrykket er at produsentene har interesse for og er opptatt av god kvalitet i offisiell statistikk. Selv om ikke alle produsenter oppfyller samtlige krav fra statistikklovens kapittel 2, er det en økende bevissthet om viktigheten av kvalitet i offisiell statistikk. Det jobbes med å rette avvik. Kvalitetsevalueringen har bidratt til dette og allerede gitt positive effekter.

Xeni Dimakos fra avdeling for metodeutvikling og datainnsamling innledet om arbeidet med å utarbeide anbefalinger om kvalitetsforbedringer og planlegge oppfølging av disse. Resultatene fra kvalitetsevalueringen og anbefalinger basert på denne vil inngå i rapporten om kvalitet i offisiell statistikk som skal leveres til Finansdepartementet i juni 2022. Enkelte anbefalinger retter seg mot den enkelte produsent, og vil naturlig følges opp av tiltak i regi av produsentene selv. Andre anbefalinger er av en mer overordnet karakter, og vil best svares opp av tiltak som er felles eller hvor det er kreves en form for samordning.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av hvilken rolle SSB bør ta i utarbeiding, gjennomføring og rapportering av felles tiltak for økt kvalitet.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- SSB er gitt et ansvar for å samordne all utvikling, utarbeiding og formidling og levere årlig rapport om kvalitet i offisiell statistikk, men har ikke myndighet til å iverksette tiltak hos andre produsenter. Dermed er det begrenset hvor stort ansvar SSB kan ta. I Retningslinjene for europeisk statistikk (Code of Practice) er de nasjonale statistikkbyråenes rolle tydeligere.
- Alle produsentene må oppfordres til å følge opp anbefalingene. Produsentene bør delta i kvalitetsgjennomgang hos hverandre.
- Det er viktig å få fram det reelle behovet for kvalitetstiltak. SSB bør vurdere hvilke tiltak som gir mest effekt og hvilke ressurser det krever.
- Det er ønskelig å operasjonalisere de viktigste elementene i Code of Practice og lage statistikk over kvalitet i offisiell statistikk.
- En mulighet er at SSB i den første rapporten om kvaliteten på offisiell statistikk skisserer ulike modeller - med tilhørende ressursbruk - for hvordan kvalitetsoppfølging

kan gjøres framover. Det vil være nyttig å få en prinsipiell diskusjon om hva ambisjonsnivået for dette arbeidet bør være.

SSB tar sikte på å få opp konkrete mål over tid. Kvalitetsgjennomganger hos alle produsentene, helst med deltakelse på tvers, inngår i kvalitetssystemet. Mangler og avvik vil framkomme i rapporten til Finansdepartementet. Utkast til samlet kvalitetsrapport vil foreligge til neste møte i rådet.

Saker til orientering:

Ingen saker.

Aktuelle saker – orientering fra administrerende direktør:

Tilbakevending til kontoret etter pandemien

Kontoret er hovedarbeidsplass fra 1. mars. Det er vedtatt retningslinjer for tilstedeværelse. Disse praktiseres fleksibelt av lederne.

Internasjonale saker

Den europeiske statistikkomitéen (ESSC) hadde møte i februar. En viktig sak gjaldt et forslag om å inkludere måling av selveiernes boligkonsum i harmonisert konsumprisindeks. SSB støttet intensjonen i forslaget og opprettelsen av en task force som skal drøfte de metodiske utfordringene. En annen sak gjaldt ny forordning om befolkningsstatistikk, hvor Eurostat legger opp til utvidelser og harmonisering av folke- og boligtellinger. Det innebærer risiko for mer skjemainnhenting. Norge har ren registerbasert folketelling, og SSB og flere land er mot endringer som vanskeliggjør bruk av registre.

SSB er vertskap for konferansen DGINS 26.-28. oktober 2022. Dette er en konferanse for statistikkdirktørene i Europa, og det er første gang den holdes i Norge. Temaet er «Innovation management in the ESS: from experimentation to production». Finansministeren vil åpne konferansen.

FNs statistikkommisjon hadde møte i begynnelsen av mars. Det ble gjennomført digitalt. Situasjonen i Ukraina preget møtet. Flere land leverte resolusjoner mot Russland og Hvite-Russland.

SSB har sendt støttebrev til Ukrainas statistikkontor. Det har vært samarbeid med Ukraina gjennom mange år. SSBs egen medarbeider i Ukraina er i sikkerhet. SSB har både russiske og ukrainske medarbeidere og er opptatt av å ta vare på alle. Rådet spurte om SSB gjør nye risikovurderinger, gitt den aktuelle situasjonen. Administrerende direktør svarte at risikoen for hacking mv. ikke er ny, og at den må følges opp fortløpende (jf. omtalen i sak 2)

TBU

TBUs prognoser for prisveksten (KPI) bygger på lønnsstatistikk og informasjon om den økonomiske situasjon i Norge og internasjonalt. TBU bruker den makroøkonomiske modellen KVARTS og økonomisk skjønn. Krigen i Ukraina endrer forutsetningene totalt. TBU har hatt en grundig gjennomgang og publiserer nye analyser 10. mars.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Oslo, 9. mars 2022

Birger Vikøren
rådets leder (sign.)

Grete Brochmann
(sign.)

Astrid Undheim
(sign.)

Jørgen Elmeskov
(sign.)

Marta Ebbing
(sign.)

Helge Veum
(sign.)